
[2021-44-RE](#)

Causa 2021-44-RE

(Felisberto Da Graça c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 281-2021. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2021

BOPA núm. 81, del 21 de juliol del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 25 de maig del 2021, per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 3 de maig del 2021, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució objecte de recurs, i que retrotregui les actuacions al moment de presentar la querella, per tal que s'estimin les pretensions de la recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 22 de març del 2021, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què rebutjava la querella presentada per la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça contra el Ministeri Fiscal, representat per les Sres. Carolina Bailén Vila i Núria García Val, per la presumpta comissió d'un delictes d'omissió del deure de perseguir un delictes.

1.2. La representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 3 de maig del 2021, la Sala Penal del Tribunal Superior de

Justícia va acordar mitjançant aute la desestimació d'aquest recurs.

1.3. El 25 de maig del 2021, la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 3 de maig del 2021, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- En primer lloc, la recurrent al·lega que la magistrada del Tribunal de Corts que va rebutjar la seva querella hagués hagut d'abstenir-se de conèixer de la causa, perquè havia presentat una queixa formal en contra seva davant el Consell Superior de la Justícia.

- Atès que no es va abstenir, aquesta magistrada va vulnerar el seu dret a un tribunal imparcial.

- Seguidament, al·lega que en cap moment va ser informada del seu dret a ser assistida per un lletrat.

- No obstant això, la Llei 1/2015, del 15 de gener, per a l'erradicació de la violència de gènere i la violència domèstica i el Reglament regulador del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades estableixen el principi del dret de tot justiciable a ser informat dels seus drets i, concretament, del dret a ser assistit per un lletrat.

- Atès que no se l'ha va informar d'aquest dret, s'ha vulnerat el seu dret a la defensa.

- En tercer lloc, la recurrent retreu als tribunals ordinaris haver considerat que el Ministeri Fiscal, representat per les fiscals adjuntes esmentades, no havia de perseguir el delicte de revelació de secrets per part d'autoritat o funcionari presumptament comés per un agent de policia.

- De les actuacions es desprèn que aquest agent havia fet unes declaracions que revelaven a la persona denunciada el contingut de la denúncia, així com altres judicis de valor sobre la seva persona, fet acreditat davant la batlle instructora i davant la fiscal adjunta en el moment de la presa de declaració del denunciat.

- Per tant, aquesta revelació de secrets constitueix un delicte i l'agent de policia que la va efectuar hauria d'haver estat encausat.

- Amb aquesta inacció, els tribunals ordinaris han vulnerat el seu dret a un procés degut.

- Per aquests tres motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució objecte de recurs, i que retrotregui les actuacions al moment de presentar la querella, per tal que s'estimin les seves pretensions.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal manifesta que la presentació d'una queixa contra un magistrat davant el Consell Superior de la Justícia no és un supòsit inclòs en les causes d'abstenció i de recusació, establertes a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia.

- No obstant això, també declara que la importància del dret a un tribunal imparcial ha de permetre considerar, més enllà de si el supòsit de fet en què es fonamenta el dubte està legalment previst, si el dubte o el temor sobre la imparcialitat està objectivament justificat.

- En aquest cas, reconeix que la queixa contra la magistrada del Tribunal de Corts, presentada davant el Consell Superior de la Justícia, podria constituir un dubte legítim sobre la seva imparcialitat.

- Tanmateix, també posa en relleu que no s'ha acreditat que aquesta queixa hagi donat lloc a un expedient disciplinari, ni que la magistrada, en el moment de prendre la decisió impugnada, hagués tingut coneixement que la recurrent havia presentat una queixa en contra seva.

- Altrament, la Sala Penal indica que si bé la recurrent retreu al Ministeri Fiscal no haver-la informat del seu dret a ser assistida per un advocat, no precisa la identitat de la representant del Ministeri Fiscal que va estar present en la seva declaració, afegint que la informació a la víctima dels seus drets és competència de l'òrgan judicial i no de la Fiscalia. En qualsevol cas, l'incompliment del deure d'informació dels drets a la defensa i assistència tècniques de les víctimes de delictes de violència de gènere i domèstica no constitueix cap delictes.

- En el cas enjudiciat, la querella no es va admetre a tràmit, perquè els fets que s'atribuïen a les representants del Ministeri Fiscal no són constitutius de delictes.

- Pel que fa al presumpte delictes de revelació de secrets, la Sala Penal considera que el fet que un agent de policia informi al denunciat del contingut de la denúncia interposada contra ell no s'encabeix dins el delictes de divulgació de secrets i informacions, tipificat a l'article 377 del Codi penal.

- A més, precisa que, d'acord amb l'article 24 del Codi de procediment penal, s'estableix el dret de tot sospitós o detingut que hagi de prestar declaració davant el Servei de Policia de ser informat dels fets que originen la investigació per tal de garantir el seu dret a la defensa.

- Per consegüent, declara que el recurs d'apel·lació presentat contra el rebuig de la querella per la presumpta comissió d'un delictes d'omissió del deure de perseguir un delictes ha de ser desestimat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs

d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Penal ha vulnerat els drets a un tribunal imparcial, a la defensa i a l'assistència d'un advocat, i, a un procés degut, pel fet de rebutjar la querella presentada per la recurrent per una presumpta comissió per part del Ministeri Fiscal d'un delictes d'omissió del deure de perseguir un delictes.

3.5. *Sobre l'argument relatiu a la imparcialitat del tribunal.* El dret a un procés substanciat per un tribunal imparcial està garantit a l'article 10 de la Constitució i a l'article 6.1 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

3.6. Aquest dret a un tribunal imparcial és, d'una banda, un element fonamental per construir i mantenir la confiança dels ciutadans en la institució judicial, i, d'altra banda, és un element constitutiu i distintiu de l'Estat de Dret.

3.7. És per aquest motiu que la Llei qualificada de la Justícia ha previst la possibilitat per a un jutge d'abstenir-se i la possibilitat per a un justiciable de recusar un jutge si existeix un dubte raonable sobre la seva imparcialitat.

3.8. El Tribunal Constitucional ja ha declarat que la recusació és un dret que deriva necessàriament del dret a un procés equitable, per tal com ofereix als justiciables un mitjà per fer respectar el principi del tribunal imparcial.

3.9. També ha declarat que la recusació té per objecte la garantia pel justiciable de ser jutjat per un tribunal imparcial i no d'obstruir, de retardar o de paralitzar l'exercici de la Justícia i el desenvolupament del procés.

3.10. Així mateix, de la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. les sentències del 9 de juliol del 2015, recaiguda en la causa AK c/ Liechtenstein, i, la del 22 de setembre de 1994, recaiguda en la causa Debled c/ Bèlgica) es desprèn que el respecte dels principis d'imparcialitat objectiva i subjectiva han de tenir en compte les circumstàncies de cada causa i la particularitat del sistema jurisdiccional de cada Estat.

3.11. Per tal de garantir el dret a un tribunal imparcial i el bon funcionament de la Justícia, la Llei qualificada de la Justícia enumera les causes que poden justificar l'abstenció i la recusació dels jutges.

3.12. En aquest cas, la Sala Penal constata que la queixa presentada per la recurrent davant el Consell Superior de la Justícia contra la magistrada que va rebutjar la seva querella no es pot incloure en un dels supòsits establerts a la Llei esmentada.

3.13. Si bé es considerés, com així ho considera la Sala Penal, que altres causes diferents d'aquelles que estan establertes legalment de manera expressa, poguessin ser tingudes en compte, de les actuacions es desprèn que no s'ha acreditat que la queixa presentada per la recurrent hagi donat lloc a un expedient disciplinari respecte de la magistrada en qüestió, i encara menys, que aquesta hagués tingut coneixement, en el moment de prendre la decisió impugnada, de la presentació d'aquesta queixa.

3.14. Per consegüent, la Sala Penal no ha dictat una decisió absurda o irraonable pel fet de considerar que no s'havia vulnerat el principi d'imparcialitat en la seva dimensió objectiva, ni en la seva dimensió subjectiva.

3.15. *Sobre l'argument relatiu al dret a l'assistència d'un advocat.* Per tal de garantir a tothom el dret a la defensa, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució, aquest mateix article reconeix el dret a l'assistència d'un advocat.

3.16. Aquest dret a l'assistència d'un advocat està configurat en diverses lleis, pel cas que ens ocupa, a la Llei 1/2015, del 15 de gener, per a l'erradicació de la violència de gènere i la violència domèstica.

3.17. En cap d'aquestes lleis, la Llei 1/2015 inclosa, es preveu que el fet de no informar un justiciable d'aquest dret constitueixi un delictes i, pel fet de constatar aquesta absència de qualificació jurídica, la Sala Penal no ha efectuat un pronunciament irraonable declarant que el dret a la defensa de la recurrent no havia estat vulnerat.

3.18. *Sobre l'argument relatiu a la vulneració del dret a un procés degut.* Com afirma la Sala Penal, és cert que l'article 377 del Codi penal tipifica i sanciona la divulgació per part d'un funcionari de secrets o d'informacions dels quals hagi pogut tenir coneixement amb motiu del seu càrrec.

3.19. També és cert que l'article 24 del Codi de procediment penal estableix el dret de tot sospitós o detingut que hagi de prestar declaració davant el Servei de Policia a ser informat dels fets que originen la investigació, atès que aquest dret és necessari per garantir el seu dret a la defensa.

3.20. Per consegüent, la Sala Penal no ha adoptat una decisió irraonable per considerar que l'agent de policia, que havia dut al coneixement del denunciat el contingut de la denúncia presentada en contra seva, no havia comés un delictes.

3.21. Així mateix, tampoc és irraonable haver considerat que atès que no hi havia delictes, les fiscals adjuntes no havien vulnerat el dret a un procés degut pel fet de no acusar aquest agent de policia.

3.22. Ateses aquestes consideracions, la Sala Penal no ha vulnerat els drets a un tribunal imparcial, a la defensa i a un procés degut i, per tant, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-44-RE interposat per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça contra l'aute del 3 de maig del 2021, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Cullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat